

Raport de evaluare a impactului	
Denumirea proiectului:	Apă potabilă pentru 12 mii locuitori din 12 localități defavorizate.
Codul proiectului:	9897
Data evaluării:	11 – 12.09.2014
Regiunea de Dezvoltare:	Regiunea de dezvoltare Centru
Apelul:	Apelul II
Prioritatea:	Prioritatea 1: Reabilitarea infrastructurii fizice Măsura 1.1: Reabilitarea și construcția rețelelor de apă, canalizare și a stațiilor de epurare.
Solicitantul:	Primăria Comunei Mănoilești, Raionul Ungheni
Beneficiari:	12 mii de locuitori ai comunelor: Mănoilești, Unțești, Alexeevca, Cetăreni, Florițoaia Veche. Primăria Mănoilești, r. Ungheni ca aplicant. Primăriile a 5 Comune: Mănoilești, Unțești, Alexeevca, Florițoaia Veche și s. Cetăreni din r. Ungheni ca parteneri. Populația raionului Ungheni care va avea de beneficiat de pe urma dezvoltării economice a regiunii aprovizionate cu apă.
Bugetul total al proiectului:	32 373,30 mii lei
Suma alocată din FNDR (MDL):	28 873,30 mii lei
Contribuția Solicitantului (MDL):	3500,0 mii lei
Alte surse (MDL):	-
Raportor (-i):	Evtodienco Violeta - șef Secție statistica regională, Direcția generală dezvoltare regională, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor Rotari Rodica - specialist principal, Secție statistica regională, Direcția generală dezvoltare regională, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
Supervizor:	Bînzaru Valerian - șef Direcție generală dezvoltare regională, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor
Criteriile de evaluare	
Analiza performanței	
1. Relevanța	
Coresponderea obiectivului general și scopurilor specifice ale proiectului prevederilor strategice, stipulate în documentele de politici ce țin de dezvoltarea regională / locală (spre	Proiectul se încadrează în Prioritatea 1 – „Reabilitarea infrastructurii fizice”. Măsura 1.3 „Reabilitarea și construirea rețelelor de apă, canalizare și a stațiilor de tratare a apei” a

Căpșese Gheorghe

15

<p>exemplu: SNDR, SDR, Strategia de Dezvoltare social-economică a localității / raionului, planurilor de acțiuni, etc.)?</p>	<p>Strategiei de Dezvoltare Regională Centru.</p> <p>Atît obiectivul general cît și obiectivele specifice ale proiectului „Apă potabilă pentru 12 mii locuitori din 12 localități defavorizate” sunt în corespundere cu prioritățile stabilite în Strategia de dezvoltare social-economică a raionului Ungheni pentru perioada 2012-2020, aprobată prin Decizia Consiliului raional Ungheni nr.1/5 din 23.02.2012, este prevăzută reabilitarea și construirea rețelelor de apă, canalizare și a stațiilor de tratare a apei.</p> <p>Concomitent, măsurile respective sunt prevăzute în Strategiile de dezvoltare socio-economică a localităților, aprobate de Consiliile locale.</p>
<p>În ce măsură conținutul proiectului corespunde necesităților specifice ale gospodărilor țintă?</p>	<p>Proiectul vine întru asigurarea accesului la apă potabilă pură pentru 12 000 de locuitori din 12 localități a raionului Ungheni: Nicolaevca Nouă, Vulpești, Mănoilești, Rezina, Unțești, Lidovca, Săghieni, Alexeevca, Cetăreni, Florițoaia Nouă, Grozasca, Florițoaia Veche, prin construcția unei magistrale de apeduct cu o lungime de 43,1 km.</p> <p>Cele 12 localități sunt amplasate într-o zonă defavorizată din punct de vedere al accesului la apa potabilă cît și cea tehnică. Această problemă afectează negativ dezvoltarea economică, socială și întreținerea sănătății populației în regiune.</p> <p>Apa potabilă este cea mai mare problemă aici, deoarece apele subterane locale conțin concentrații înalte de calciu și sulf. După componența chimică a apei, predomină sulfatați și hidrocarbonați cu un grad de mineralizare de 1,5 – 3,0 g/l, fapt ce nu permite utilizarea apelor subterane pentru consum. Această problemă se răsfrînge negativ asupra sănătății maturilor și copiilor pe de o parte, cauzînd malformații osoase și boli dentare.</p> <p>Sectorul agricol nu poate utiliza irigarea din surse locale de apă, deoarece concentrațiile mari de minerale distrug solul și diminuează roada. De asemenea, în localitățile vizate de proiect apele subterane se află la o adîncime de la 1,0-1,5 m pînă la 12,0-15,0 m. Pentru irigare apa este adusă de la o distanță de 5 km la un preț destul de mare. Problema este foarte gravă atît sub aspect social cît și economic.</p> <p>Oferind locuitorilor acestor localități accesul la apă, vom îmbunătăți esențial calitatea vieții oamenilor și vom contribui la dezvoltarea economică în regiune, fiind posibilă producerea bunurilor agricole cu valoare înaltă și reducerea disparităților social-economice la nivel regional.</p> <p>Reieșind din cele menționate, proiectul este relevant și servește perfect necesităților</p>

	beneficiarilor și corespunde principiului de regionalizare.
Existența cadrului logic al proiectului și calitatea acestuia, cu alte cuvinte claritatea intervenției logice - în ce măsură activitățile propuse pot duce la materializarea rezultatelor, care, prin urmare, să ducă la atingerea scopurilor proiectului, astfel contribuind la obiectivul general?	<p>Calitatea cadrului logic este acceptabilă, dat fiind faptul că acesta conține toate elementele constructive și descrie suficient de clar logica intervenției propuse.</p> <p>Atât obiectivul general, cât și obiectivele specifice ale proiectului se axează pe crearea condițiilor pentru dezvoltarea social-economică a localităților dezavantajate în regiunea de dezvoltare regională centru și crearea condițiilor de trai decent.</p> <p>Totodată obiectivele specifice sunt prea ambițioase pentru a fi soluționate în cadrul unui singur proiect. Propunem formularea obiectivelor specifice în felul următor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sistemul de aprovizionare cu apă potabilă pentru 12 localități din raionul Ungheni este funcțional; - 12 mii de cetățeni din 12 localități au acces îmbunătățit la serviciile de aprovizionare cu apă potabilă.
Dacă indicatorii de performanță corespund criteriilor SMART?	<p>Indicatorii specificați sunt nominalizați concret.</p> <p>Totodată, indicatorii de rezultat nu au fost examinați în măsura cuvenită și nu sunt stabiliți conform criteriilor SMART. Unii indicatori de rezultat sunt mai mult niște efecte, cum ar fi „Reducerea morbidității la maturi și copii în regiunea vizată” din Matricea Cadrului Logic.</p>
În ce măsură riscurile și ipotezele au fost analizate și luate în considerație? Există oare un mecanism de management al riscurilor?	<p>În matricea cadrului logic nu sunt analizate condițiile, care din start presupuneau implementarea cu succes a proiectului. De asemenea, nu în de ajuns au fost examinate riscurile, potrivit cărora, ar putea fi supusă implementarea proiectului, precum și durabilitatea acestuia.</p> <p>Nu este prevăzut un mecanism de prevenire a riscurilor.</p> <p>Aplicantul nu-și asumă careva obligațiuni pentru prevenirea unor riscuri privind funcționarea serviciului de aprovizionare cu apă potabilă.</p> <p>Un mecanism de management al riscurilor nu există.</p>
Dacă au fost introduse careva modificări în cadrul proiectului? Dacă da, în ce măsură acestea au dus la îmbunătățirea acestuia?	<p>Ținând cont de faptul că proiectul tehnic de construcție a magistralei de apeduct, la momentul depunerii cererii de finanțare nu era preconizată și estimată posibilitatea alimentării cu apă a unui obiectiv de utilitate publică din localitățile vizate, au fost introduse modificări.</p> <p>Modificarea respectivă contribuie la aprovizionarea cu apă a instituției publice (exemplu: școala, grădinița, gimnaziul) precum și la extinderea traseului de apeduct pînă la consumatori.</p>

	<p>Conform cererii de finanțare autorii proiectului prevedeau crearea a trei întreprinderi municipale de deservire a cetățenilor în domeniul serviciilor comunale create. În urma mai multor discuții părțile implicate în implementarea proiectului au decis crearea doar a unei întreprinderi Municipale "Apă - Ungheni", fondatorul căreia este CR Ungheni.</p>
<p>Dacă există un plan de durabilitate ca parte integrală a designului proiectului?</p>	<p>În designul proiectului nu există un plan de durabilitate, cu toate că este descrisă modalitatea de menținere a rezultatelor proiectului obținute. La momentul evaluării proiectului, nu exista un plan de asigurare a durabilității acestuia. Însă, după încheierea proiectului serviciile legate de aprovizionare cu apă vor fi asigurate cetățenilor de întreprinderea Municipală „APĂ-UNGHENI” înregistrată la Camera Înregistrării de Stat la 23.03.2011. Obiectivul investițional va trece în posesia beneficiarilor și va fi gestionat prin ÎM „APĂ-UNGHENI”.</p>
<p>2. Eficiența</p>	
<p>Disponibilitatea resurselor necesare și modul de utilizare a acestora?</p>	<p>Sursele financiare necesare pentru implementarea proiectului au fost mobilizate la timp și în volumul necesar. Costul total al proiectului constituie 32 373,30 mii lei, inclusiv 89,2% solicitate de la FNDR și 10,8% contribuția localităților implicate în proiect.</p> <p>Documentația tehnică pentru execuția proiectului respectiv a fost elaborată în patru loturi, de către SRL „Ecologie Expert” în baza contractului pentru achiziționarea serviciilor de proiectare nr.20/6 din 8 iunie 2012.</p> <p>La data de 21.09.12 a avut loc deschiderea ofertelor privind lucrările de construire a unui segment de apeduct din cadrul proiectului (Lot I). Câștigător a fost desemnat antreprenorul SRL „Izodrom Gaz” cu suma de 2 700,0 mii lei. Agenția Achiziții Publice a respins contractul. Procedura de achiziții publice nu a mai fost repetată deoarece era finele anului și nu se mai reușea efectuarea lucrărilor. Lucrările urmau a fi executate în anul 2013.</p> <p>La începutul anului 2013 a fost efectuată licitația pentru LOT I și II al proiectului, care presupunea execuția următoarelor lucrări:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Construcția halei stației de tratare; - Montarea utilajului stației de tratare cu capacitatea 100 m.c/oră; - Amenajarea teritoriului aferent stației; - Alimentarea cu energie electrică a stației; - Montarea apeductului magistral cu o lungime de 7,81 km; <p>La data de 23.04.2013 a fost înregistrat la AAP cu nr. 13/00171 contractul cu SRL „Litarcom”,</p>

valoarea contractului constituie 8 948 577 lei. La data de 04.11.13 la AAP a fost înregistrat un acord adițional la contractul de antrepriză în sumă de 198 919 lei, astfel suma de 8 948 577,00 lei a fost majorată pînă la 9 147 496,00 lei.

La data de 28.11.13 a avut loc recepția la terminarea lucrărilor cu semnarea procesului verbal de către membrii comisiei. În procesul verbal au fost expuse obiecții referitoare la execuția lucrărilor, care nu au fost înlăturate în termenii stabiliți, astfel data recepției finale nu poate fi stabilită.

Pentru achiziționarea serviciilor de supraveghere tehnică a fost încheiat contractul cu ÎS „SABOS”, în valoare de 25 918 lei, ca ulterior să fie semnat un acord adițional cu majorarea sumei pînă la 27 111.51 lei.

La data de 27.03.13 a fost semnat contractul pentru serviciile de supraveghere de autor pentru Lot I și Lot II (Etapa I) cu suma de 9 408 lei, pe o perioadă de 9 luni.

Din luna august 2013 au început activitățile legate de implementare a LOT- ului III și IV al proiectului.

Astfel la data de 30.08.13 au fost eliberate autorizațiile de construire pentru LOT III și LOT IV.

La data de 14.08.13 a fost semnat contractul pentru serviciile de supraveghere de autor pentru Lot III cu suma de 34 014,72 lei și Lot IV cu suma de 29 155,44 lei.

La data de 04.10.2013 a fost înregistrat contractul cu SRL „Polimer Gaz Construcții”, durata de execuție a lucrărilor fiind de 130 zile lucrătoare. Acest antreprenor și-a luat angajamentul să execute lucrările pentru LOT III și anume:

- Construcția a 3 grupuri de rezervoare de apă potabilă. Cu $V=2 \times 100$ m.c în s. Rezina; $V=2 \times 200$ m.c în s. Cetăreni, $V=2 \times 50$ m.c în s. Florițoaia Nouă;
- Construcția rețelelor de alimentare cu energie electrică a acestor rezervoare;
- Amenajarea teritoriului aferent;
- Automatizarea rezervoarelor;
- Construcția apeductului magistral cu lungimea de 10,89 km;
- Construcția apeductului prin localități cu lungimea de 8,33 km;

În procesul de execuție au apărut modificări esențiale în documentația de proiect care s-au soldat cu un acord adițional înregistrat la data de 19.08.2014 astfel suma de 8 538 133 lei a fost majorată la 11 099 283,41 lei, iar termenul de execuție a fost majorat cu 30 zile lucrătoare. În

cadrul Lotului III lucrările au fost sistate la data de 11.12.2013, însă, au fost reluate la data de 20.03.2014 – motiv perioada rece a anului.

La data de 04.10.2013 a fost înregistrat contractul cu FCP „SOLDI” SRL, pentru LOT IV, durata de execuție a lucrărilor fiind de 5 luni.

Astfel în cadrul LOT IV lucrările spre execuție sunt:

- Construcția a 2 grupuri de rezervoare de apă potabilă. Cu $V=2 \times 100$ m.c în s. Alexeevca; $V=2 \times 200$ m.c în s. Unțești;
- Construcția rețelelor de alimentare cu energie electrică a acestor rezervoare;
- Amenajarea teritoriului aferent;
- Automatizarea rezervoarelor;
- Construcția apeductului magistral cu lungimea de 7,47 km;
- Construcția apeductului prin localități cu lungimea de 8,60 km;

În urma modificărilor din proiectul tehnic a fost aprobat acordul adițional la contractul din 06.09.2013 cu FCP „SOLDI” SRL prin care a fost majorat termenul de execuție a lucrărilor de la 5 luni până la 5 luni și 28 zile. De asemenea a fost majorată suma contractului de la 6 121 801,75 lei la 7 883 646,84 lei. În cadrul Lotului IV lucrările au fost sistate la data de 09.12.2013 până pe 17.03.2014 la fel pentru perioada rece a anului.

Supravegherea tehnică pentru ambele loturi a fost realizată de ÎS „SABOS” conform contractului din 09.10.2013 în sumă de 51 228,79 lei – pentru LOT III și contractul din 09.10.2013 în sumă de 36 730,81 lei – pentru LOT IV.

Pentru contractul cu ÎS „SABOS” au fost aprobate 2 acorduri adiționale în sumă de 10 571,07 lei pentru LOT IV și 15 366,90 lei pentru LOT III.

La momentul evaluării proiectului în cadrul LOT III au fost executate lucrările de montare a apeductului în volum de 100%, de asemenea au fost construite rezervoarele de apă din s. Rezina și Cetâreni. Pentru aceste rezervoare a fost realizată alimentarea cu energie electrică și automatizarea, de asemenea se desfășurau lucrările de amenajare a teritoriului. Urma construcția rezervoarelor din s. Florițoaia Veche și efectuarea lucrărilor de amenajare a teritoriului acestora.

În prezent toate lucrările au fost executate în volum deplin, recepția la terminarea lucrărilor a avut loc la data de 05.11.2014 cu stipularea unor obiecții care urmează să fie înlăturate de către antreprenor.

	<p>În cadrul LOT IV, la momentul evaluării, au fost efectuate lucrări de montare a rețelei în volum de 100%, construcția rezervoarelor din s. Alexeevca precum și alimentarea cu energie electrică a ambelor grupuri de rezervoare.</p> <p>În prezent se finalizează construcția rezervoarelor din s. Unțești și urmează amenajarea teritoriului cu ulterioara recepție la terminarea lucrărilor.</p> <p>Recepția finală a obiectului va fi efectuată pentru toate loturile concomitent.</p> <p>Pînă la momentul evaluării, din FNDR pentru implementarea proiectului a fost valorificată suma de 24 521,980 mii lei.</p> <p>La data de 04.06.2012 a fost semnat contractul cu Asociația Obștească „Metropolitan Media” privind elaborarea posterelor, pliantelor, cît și petrecerea seminarelor. La data de 18.07.12 au fost recepționate pliantele A4 și posterele A2 în sumă totală de 9 000 lei. Seminarele au avut loc la data de 18.08.12 și 19.08.12.</p> <p>Pentru execuția lucrărilor de construcție a apeductului la 25.05.2012 a fost încheiat contractul cu „Vizol Studio”, întru realizarea panourile informative, care au fost recepționate la 28.06.2012.</p>
<p>Respectarea implementării activităților în conformitate cu planul de activitate propus?</p>	<p>Conform cererii de finanțare, durata de implementare a proiectului era stabilită de 24 luni. Proiectul a fost depus la Apelul I de propuneri de proiect în anul 2010, iar selectarea lui spre finanțare a avut loc în anul 2012. Astfel proiectul a fost propus și pentru al 2-lea Apel de Propuneri de proiecte. În anul 2013 au fost desfășurate lucrări de construcție pentru LOT I și LOT II al proiectului de către SRL ”Litarcom”. Antreprenorul selectat a avut drept termen de execuție a lucrărilor 6 luni, acest termen a fost respectat, iar recepția la terminarea lucrărilor a avut loc la data de 28.11.2013 cu expunerea unor obiecții față de lucrările executate, aceste obiecții au fost înlăturate cu mari întârzieri, astfel recepția finală a fost amînată pentru trimestrul IV al anului 2014. Tot în anul 2013, luna august, au fost desemnați antreprenorii pentru LOT III și LOT IV, reieșind din sistarea lucrărilor pe perioada rece a anului, lucrările urmau să fie finalizate în trimestrul III al anului 2014, însă din cauza insuficienței financiare și nerespectării graficului de execuție de către antreprenorul pentru LOT IV, FCP ”SOLDI” SRL, recepția la terminarea lucrărilor a fost amînată pentru trimestrul IV al anului 2014. Astfel la data de 05.11.2014 a avut loc recepția la terminarea lucrărilor în cadrul LOT III, antreprenor SRL ”Polimer Gaz Construcții”, în cadrul LOT IV lucrările se desfășoară cu întârzieri esențiale, termenul pentru FCP ”SOLDI” SRL a</p>

<p>Produsele de proiect - cantitatea și calitatea acestora?</p>	<p>expirat la data de 04.08.2014.</p> <p>Conform cererii de finanțare, urmau a fi construiți 22,1 km de rețele de apă. În rezultatul verificărilor la fața locului, s-a depistat a fi necesari 43,1 km, care au fost construiți, și, la care au fost conectate un șir de instituții publice.</p> <p>În urma implementării proiectului au fost construite 43,1 km de apeduct, la care au fost conectate instituțiile publice din localitățile vizate, după cum urmează:</p> <p><i>s. Rezina</i> – Școala primara și grădinița (se află într-o clădire), antreprenor SRL "Polimer Gaz Construcții";</p> <p><i>s. Florițoiaia Veche</i> – grădinița de copii, antreprenor SRL "Polimer Gaz Construcții";</p> <p><i>s. Mănoilești</i> – 2 obiective, gimnaziu în cadrul LOT III (SRL "Polimer Gaz Construcții"), iar grădinița de copii din cadrul LOT IV (FCP "SOLDI" SRL);</p> <p><i>s. Cetireni</i> – nici un obiectiv deoarece la momentul construcției apeductului magistral la ei în sat 100% era construită rețeaua internă. Rețeaua a ajuns doar la rezervoarele din Cetâreni de unde este posibilă alimentarea tuturor locuitorilor;</p> <p><i>s. Grozasca</i> - Școala primară și grădinița, antreprenor SRL "Polimer Gaz Construcții";</p> <p><i>s. Unțești</i> – gimnaziul, antreprenor FCP "SOLDI" SRL;</p> <p><i>s. Alexeevca</i> – grădinița de copii, antreprenor FCP "SOLDI" SRL.</p> <p>Stația de tratare a apei este un alt produs major realizat în cadrul proiectului. Cu darea în exploatare a acesteia va fi posibil accesul tuturor consumatorilor la apă pură.</p> <p>S-au achiziționat 3 seturi de calculatoare cu soft de bază și a unei imprimante multifuncțională, pentru buna funcționare a Î.M. „APĂ-UNGHENI”.</p> <p>A fost construită stația pentru tratare a apei cu capacitatea de 100 m.c/oră, amplasată în extravilanul s. Mănoilești;</p> <p>Activitățile proiectului, din cele observate, au fost eficient mediatizate publicului larg. Panouri informative privind implementarea proiectului au fost observate. În asemenea circumstanțe, este de așteptat o eficiență substanțială a acțiunilor efectuate, ce permit punerea în practica calitativă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informarea societății în ansamblu în modul corespunzător despre evoluția proiectului; - implicarea mai activă a populației în procesul de implementare a proiectului; - ridicarea gradului de conștientizare, precum și
---	--

	asigurarea unei anverguri pe potrivă.
3. Eficacitatea (Rezultativitatea)	
Care sunt rezultatele obținute până în prezent?	La momentul evaluării impactului proiectului rezultatele vizibile nu s-au evidențiat. Deoarece, lucrările pentru LOT IV decurg cu abateri, recepția la terminarea lucrărilor se preconizează pentru trimestrul IV al anului 2014. În rezultatul implementării proiectului 12 mii cetățeni din 12 localități vor beneficia de servicii calitative de aprovizionare cu apă potabilă.
Dacă toate grupurile țintă au acces la / pot utiliza rezultatele / serviciile proiectului?	Din discuțiile cu beneficiarii finali (locuitorii satelor), sunt satisfăcuți de produsele proiectului. Aceștia sunt cointeresați în demararea funcționării serviciului de aprovizionare cu apă. La momentul evaluării impactului, grupurile țintă specificate în cererea de finanțare nu aveau posibilitatea de a se bucura de rezultatele scontate ale proiectului, deoarece lucrările de construire pentru LOT I și LOT II au fost finalizate, pentru LOT III lucrările au fost încheiate la data de 30.10.2014 iar lucrările pentru LOT IV decurg cu abateri esențiale de la graficul de execuție punând sub pericol recepționarea lotului în cauză și a proiectului în întregime. Recepția la terminarea lucrărilor pentru LOT III a avut loc la data de 05.11.2014, urmează recepția finală pentru LOT I, II, III.
Schimbările calitative majore produse de rezultatele proiectului?	Ținând cont de faptul că obiectivul general al proiectului nu a fost atins, nu putem specifica careva schimbări calitative majore produse de proiect. Totodată, în rezultatul construirii a 43,1 km de rețele de apeduct, consumatorii vor avea servicii calitative de aprovizionare cu apă potabilă. Odată cu darea în exploatare a stației de tratare a apei, ÎM „APĂ-UNGHENI” va încheia contracte de prestare a serviciilor cu beneficiarii.
Contribuția rezultatelor la atingerea scopurilor (sau a obiectivelor specifice) ale proiectului?	În consecință, eficacitatea proiectului sau probabilitatea atingerii depline a rezultatelor preconizate, și, prin urmare, a obiectivelor specifice stabilite, va depinde, în mare măsură de îndeplinirea cu succes în termeni utili a sarcinilor planificate în Lot IV. Actorii implicați în proiect au trecut printr-un exercițiu democratic de implementare în soluționarea problemelor localității cu impact de durată, contribuind financiar la realizarea proiectului. Este evident că rezultatele obținute contribuie la atingerea scopului proiectului. Segmentul de apeduct construit va fi accesibil pentru toate grupurile țintă ale proiectului.
4. Impactul	
Care este impactul global al proiectului	Schimbările globale în diminuarea poluării

<p>deja observat și cel potențial?</p>	<p>resurselor naturale vor putea fi observate și apreciate după ce va trece o anumită perioadă de timp. Cel mai important efect așteptat ține de îmbunătățirea substanțială a situației ecologice în bazinele acvatice din apropiere.</p> <p>Beneficiarii vor avea acces la servicii calitative de aprovizionare cu apă potabilă, astfel diminuând numărul cazurilor de boli infecțioase.</p> <p>Existența apei potabile va contribui la dezvoltarea economică a regiunii. Atractivitatea localităților rurale va face posibilă îmbunătățirea climatului investițional al acestuia, astfel vor fi create oportunități pentru crearea de noi întreprinderi și locuri noi de muncă.</p>
<p>Contribuția proiectului la atingerea obiectivului general?</p>	<p>Construirea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă și ulterior servicii de canalizare, face reală asigurarea locuitorilor din cele 12 localități cu apă potabilă, precum și a instituțiilor publice (școală, grădiniță, gimnaziul, etc). Astfel, consumatorii, prin utilizarea apei potabile de calitate, vor fi protejați de boli infecțioase, va spori dezvoltarea economică în regiune, apa potabilă facilitând producerea bunurilor agricole cu valoare înaltă și reducerea disparităților social-economice la nivel regional.</p>
<p>Factorii externi eventuali, ce ar putea pune în pericol impactul direct?</p>	<p>Problemele de poluare a râului Prut sunt destul de majore și complexe și afectează practic toată populația Republicii Moldova, precum și a țării vecine România.</p> <p>Întru menținerea impactului direct a proiectului, nu este în de ajuns doar o singură intervenție investițională. Este necesară o abordare comună a tuturor factorilor de decizie din localitățile beneficiare pentru ca acestea să dispună construirea în viitorul apropiat sistemul de canalizare.</p>
<p>Care sunt efectele globale directe și indirecte, potențiale și/sau deja manifestate, sub aspect pozitiv sau negativ?</p>	<p>Unul din cele mai importante efecte constituie calitatea sănătății populației, prin consumarea apei potabile, care va corespunde standardelor de calitate a apei.</p> <p>Crearea posibilităților agenților economici de a îmbunătăți irigarea, se va majora productivitatea agricultorilor și cantitatea producției realizate. Stoparea șomajului și migrației, prin oferirea condițiilor de implicare în agricultură, dar și dezvoltând domeniile aferente acesteia. Ca efect se va ridica nivelul de trai a populației din regiunea respectivă.</p> <p>Ca urmare a efectelor menționate, se va îmbunătăți calitatea condițiilor de viață a populației și a economiei în regiune. Vor fi create noi premise pentru crearea de noi afaceri și nu în</p>

	ultimul rînd, regiunea va deveni mai atractivă pentru fluxul de investiții.
5. Durabilitatea	
Durabilitatea financiară a rezultatelor proiectului (dacă sunt prevăzute / alocate resursele necesare pentru menținere?)	<p>Actualmente la nivel de discuții sa efectuat un calcul estimativ în valoare de 1,7 ml. lei pentru a iniția activitatea întreprinderii în ceea ce privește instalarea contoarelor de același tip tuturor beneficiarilor ce urmează să se conecteze la rețeaua de apă potabilă și procurarea tehnicii specializate.</p> <p>Cu regret, durabilitatea financiară a rezultatelor proiectului este pusă în pericol, dat fiind faptul că sursele financiare necesare în acest scop nu sunt identificate. La moment APL-urile duc tratative cu donatori potențiali.</p> <p>Tariful pentru aprovizionarea cu apă potabilă la momentul evaluării, nu era stabilit, însă urma a fi calculat în urma negocierilor coordonate cu autoritățile publice locale beneficiare și a efectuării calculelor necesare.</p> <p>Pentru asigurarea durabilității rezultatelor proiectului, autoritățile locale trebuie să:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ducă lucrul permanent cu consumatorii, mai ales cu populația privind contorizarea și achitarea volumului de apă utilizat; - găsească pîrghii eficiente pentru a impune răuplatnicii spre achitarea volumului de apă utilizat; - contracteze potențialii consumatori, cu obligațiunea de a instala contoare de evidență a consumului; - stabilească tarifele pentru serviciile de aprovizionare cu apă potabilă pentru toate tipurile de consumatori.
Asumarea responsabilității beneficiarilor față de rezultatele obținute?	<p>Tot procesul de implementare a proiectului a decurs într-o colaborare eficientă între implementator și beneficiar. Acest fapt a contribuit la desfășurarea activităților din cadrul proiectului într-un mod benefic.</p> <p>Totodată, pentru asigurarea durabilității proiectului, este necesar de pus accent pe procesul de consolidare a responsabilităților beneficiarilor față de rezultatele proiectului.</p> <p>Întru susținerea rezultatelor proiectului, factorii de decizie din localitățile beneficiare vor atrage investiții din sursele posibile pentru construirea sistemului de canalizare.</p> <p>O remarcă este că înainte de a funcționa stația de tratare a apei, autoritățile publice locale nu au prevăzut construirea rețelei de canalizare și stație de epurare a apei, necesară pentru evacuarea zilnică a fluxului de apă reziduală. Această stație,</p>

	precum și rețeaua se planifică a fi construite ulterior.
Existența cadrului de politici adecvat pentru menținerea corespunzătoare a rezultatelor proiectului?	<p>Cadrul de politici existent este favorabil pentru implementarea proiectului. Astfel Planul strategic pentru dezvoltare socio-economică al raionului Ungheni pentru anii 2013-2020, elaborat în corespundere cu documentele naționale de planificare strategică, prevede dezvoltarea continuă socio-economică prin construirea sistemelor de apă și canalizare.</p> <p>Î.M. „APĂ-UNGHENI” activează în baza statutului și regulamentului de funcționare și organizare. Întru crearea condițiilor decente de trai pentru populație, trebuie să contribuie la crearea unui management eficient al întreprinderii. Autoritățile competente vor aproba tarifele pentru prestarea serviciilor în baza calculelor efectuate de către întreprinderea municipală.</p> <p>Este important ca cuantumul tarifelor să fie stabilit potrivit cheltuielilor reale pentru funcționarea eficientă și dezvoltarea întreprinderii.</p>
Existența capacităților instituționale și manageriale pentru asigurarea durabilității rezultatelor?	<p>Bunurile generate în cadrul proiectului vor fi preluate de către Î.M. „APĂ-UNGHENI”, în gestiunea căreia este serviciul de aprovizionare cu apă potabilă.</p> <p>Întreprinderea dispune de tehnica și utilajul necesar pentru prestarea serviciilor.</p> <p>Pentru buna funcționare a serviciului este necesar ca personalul antrenat să fie instruit în vederea exploatării utilajului nou. Sunt binevenite vizitele de studiu la întreprinderile din domeniu, care au obținut succese în efectuarea managementului. Întreprinderea, în comun cu autoritățile locale să precuete soluții de funcționare adecvată și dezvoltare permanentă a serviciului.</p> <p>De asemenea este necesar de procurat tehnica specializată întru funcționalitatea serviciului.</p>
6. Aspectele tematice	
6.1 <u>Respectarea egalității genurilor:</u> Dacă interesele practice, ce țin de respectarea egalității între genuri, au fost luate în considerație în cadrul proiectului?	<p>Problema ce ține de aprovizionarea cu apă potabilă calitativă și în volumul necesar, precum și poluarea mediului înconjurător în urma activității umane în măsură egală afectează negativ sănătatea publică atât a femeilor, cât și a bărbaților.</p> <p>Prin construirea sistemului de aprovizionare cu apă potabilă, construcția stației de epurare și pe viitor construirea sistemului de canalizare în baza proiectărilor tehnice deja existente, va contribui la ameliorarea situației în cele 12 localități, astfel, îmbunătățind condițiile de viață pentru toată populație.</p>
6.2 <u>Respectarea necesităților privind protecția mediului:</u>	Ținând cont de faptul că sistemul de aprovizionare cu apă potabilă și canalizare nu a existat, proiectul

<p>- Dacă aspectele ecologice au fost analizate în modul corespunzător la etapa de elaborare a proiectului?</p> <p>- Influența proiectului asupra stării mediului pozitivă sau negativă și măsurile prevăzute pentru ameliorarea acestora?</p>	<p>dat are un impact direct menit să asigure un șir de schimbări calitative de durată, care vor contribui la îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor.</p> <p>Deoarece proiectul nu prevede apă și canalizare ca un sistem integrat, ele fiind construite separat, construirea rețelelor de apă va influența negativ mediul ambiant, deoarece apele reziduale vor fi evacuate în sol, însă sunt elaborate proiectările tehnice pentru canalizare, care ulterior vor fi construite.</p>
<p>6.3 <u>Gradul de afiliere la practicile de bună guvernare:</u></p> <p>- Dacă da, atunci cum? Dacă nu, atunci de ce?</p> <p>- Transparența și regularitatea raportării financiare și de performanță; existența unui sistem adecvat de monitorizare internă?</p> <p>- Respectarea principiului de incluziune socială?</p>	<p>Proiectul, pe lângă lucrări tehnice, prevede și efectuarea anumitor acțiuni, menite să îmbunătățească calitatea unui serviciu comunitar de o importanță majoră.</p> <p>O altă latură importantă ține de conștientizarea populației, care foarte mult influențează asupra calității guvernării locale în general.</p> <p>Proiectul s-a bucurat de o publicitate bună, au fost plasate materiale publicitare în fiecare localitate. Pe pagina ADR Centru, cât și în presa locală au fost publicate informații referitor la procesul de implementare a proiectului. În toate primăriile sunt amplasate panourile, unde se menționează că acest proiect este finanțat din mijloacele FNDR.</p> <p>Rezultatele proiectului sunt binevenite atât pentru persoanele apte de muncă, cât și pentru cele cu dizabilități fizice, deoarece de calitatea apei depinde sănătatea tuturor persoanelor.</p>
<p>6.4 <u>Respectarea Drepturilor Omului:</u></p> <p>- Dacă proiectul contribuie activ la promovarea drepturilor omului?</p> <p>- Dacă s-a făcut analiza referitor la grupurile țintă care au (avut) de câștigat sau de pierdut?</p>	<p>Proiectul nu prevede implementarea unor activități legate de promovarea drepturilor omului. Însă, obiectivul general al proiectului, care este „Îmbunătățirea calității vieții în Regiunea Centru, Raionul Ungheni prin dezvoltarea infrastructurii de aprovizionare cu apă potabilă”, contribuie la respectarea dreptului fiecărui cetățean al țării la ocrotirea sănătății și a unui mediu înconjurător sănătos, garantat conform articolelor 36 și 37 din Constituția RM.</p>
<p>Concluzii :</p>	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Proiectul este relevant și are impact regional, reieșind din faptul că efectele scontate sunt de durată și se vor răsfrînge pe un spațiu destul de vast. 2. Lipsa unei mediatizări eficiente continue, precum și conștientizării populației poate pune în pericol eficiența și eficacitatea proiectului, deoarece costurile operaționale pentru întreținerea sistemului de alimentare cu apă potabilă sunt destul de mari. 3. Impactul principal al rezultatelor preconizate ține de schimbarea calitativă a condițiilor de viață și stării sănătății populației, prin aprovizionarea cu apă potabilă. 4. Durabilitatea proiectului este promițătoare, însă succesul deplin va depinde de: (i) capacitatea factorilor de decizie de a adopta tarife echitabile și economic fezabile și (ii) capacitatea de management adecvat al întreprinderii municipale, în gestionarea căreia se află infrastructura nou construită. 	

Recomandări cheie (în ordinea gradului de importanță):

1. ADR Centru va:

- monitoriza lucrările de construcție a sistemului de aprovizionare cu apă în așa mod ca recepția finală a acestora să fie efectuată în termenii contractuali stabiliți;
- după recepția finală a lucrărilor va organiza într-un mod operativ transmiterea obiectului beneficiarului;
- monitoriza perioada de post implementare a rezultatelor proiectului în baza rapoartelor de asigurare a durabilității, prezentate de către beneficiar.

2. APL-urile în colaborare cu Î.M. „APĂ-UNGHENI” vor:

- vor identifica sursele financiare necesare pentru demararea activității întreprinderii și asigurarea durabilității serviciului;
- duce lucrul permanent de conștientizare a populației în vederea instalării contoarelor de evidență a volumului de apă potabilă și achitării plății pentru serviciile de aprovizionare cu apă potabilă;
- găsi soluții de impunere a răuplatnicilor serviciilor de aprovizionare cu apă potabilă să achite plata pentru volumul de apă potabilă utilizat;
- aproba tarife echitabile pentru serviciile de aprovizionare cu apă potabilă, ținând cont de cheltuielile operaționale ale întreprinderii de gestionare a serviciilor;
- identifica în timp util sursele financiare pentru construirea sistemului de canalizare pentru evacuarea apelor reziduale;
- urgenta procesul de elaborare a planului de dezvoltare a Î.M. „APĂ-UNGHENI”;
- după obținerea bunurilor generate în cadrul proiectului, va urgenta elaborarea planului de asigurare a durabilității rezultatelor proiectului și va prezenta ADR Centru rapoarte referitor la realizarea acestuia.

Raportori:

Violeta Evtodienco

șef Secție Statistică Regională,
Direcția generală dezvoltare regională, Ministerul
Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Rodica Rotari

specialist principal Secția statistică regională,
Direcția generală dezvoltare regională, Ministerul
Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Supervizor:

Valerian Bînzaru

șef Direcție generală dezvoltare regională, Ministerul
Dezvoltării Regionale și Construcțiilor

Anexa 1

Lista persoanelor intervievate:

Data	Organizația / Localitatea	Numele, Prenumele	Funcția
12.09.2014	ADR Centru	Gîra Marina	Specialist în Secția managementul proiectelor
	Î. S. "Serviciu Asistență Beneficiari la Obiectele Sociale"	Tovarnițchi Iulian	Responsabil tehnic
	Primăria s. Cetireni	Ana Dicusar	Primar
	Primăria s. Florițoaia Veche	Baban Margarita	Primar
	Primăria s. Manoilești	Popa Grigore	Primar
	Î.M. Apă-Ungheni	Negura Ion	Director
	Primăria s.Unțești	Basamalercă Alexandru	Primar
	Inspectoratul Ecologic Ungheni	Rusu Valeriu	Inspector principal
	Gimnaziul s. Manoilești	AndruscaSergiu	Director
	Gimnaziul s. Manoilești	Grosu Djulieta	Învățător
	Gimnaziul s. Manoilești	Arama Lidia	Învățător
	Gimnaziul s. Manoilești	Crudu Zinaida	Învățător
	Gimnaziul s. Manoilești	Arhire Nina	Bibliotecar
	Gimnaziul s. Manoilești	Lîsenco Maria	Profesor
	Gimnaziul s. Manoilești	Goncearuc Gheorghe	Profesor
Gimnaziul s. Manoilești	Grosu Alecu	Profesor ed.fizică	

Lista persoanelor, care nu au fost intervievate

Data	Organizația / Localitatea	Numele, Prenumele / Funcția	Notă
	Centrul Național de Sănătate Publică		Nu au fost posibil de găsit.

Anexa 2

Lista documentelor analizate

1. Solicitarea de finanțare.
2. Matricea Cadrului Logic.
3. Strategia de Dezvoltare Regională Centru.
4. Contractele de achiziții publice.
5. Rapoartele trimestriale referitor la derularea proiectului.